

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inserati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prtilično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji navadne dni 75 par, nedelje 1 D
v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1-25 D
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan D 120—

polletno 60—

3 mesečno 30—

1 10—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.

Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Rusi, Nemci in genovska konferenca.

Vest, da sta Nemčija in sovjetska Rusija sklenili politično-gospodarsko pogodbo, je vplivala v Genovi kakor bomba, najbolj konsternirani pa so bili Francozi. In temu se ni čuditi. Končni cilj vse francoske politike je, da bi politično in gospodarsko docela izolirali Nemčijo ter se s tem zavarovali proti možnosti revanše z nemške strani. Doslej se je zdelo, da je imela ta njihova politika uspeh, in genovska konferenca bi naj na eni strani ustvarila vse predpogoje za gospodarsko obnovo Evrope, na drugi strani pa bi naj sovjetsko Rusijo gospodarsko in politično tako vezala na zapad to je antanta, da bi ji bila onemogočena vsaka kooperacija bodisi na gospodarskem, bodisi na političnem polju z Nemčijo.

To so bili antantini, predvsem pa francoski načrti.

Toda Nemci in boljševiki imajo prepredane diplomate, da bi ne spregledali te igre ter ne uvideli, kaj se pripravlja. Pripravili so takoj kontramir in sklenili, še predno so dospeli v Genovo, posebno pogodbo, ki v vseh oziirih urejuje razmerje med Nemčijo in boljševiško Rusijo. To jim je bilo tem lažje storiti, ker družijo Nemce in boljševike še izza vojne nadvse intimne zveze. Šaj je znano, da sta se leta 1917. Ljening in Trockij vrnili v Rusijo z nemško pomočjo in da sta od Nemčije dobila na razplago denarna sredstva za revolucionarno akcijo, katere plod je sedanja sovjetska Rusija, v kateri sta neomejena gospodarja ista Ljening in Trockij.

A neglede na te ozke medsebojne stike, ki vežejo boljševike in Nemce, je treba uvaževati, da se nahajata Rusija in Nemčija na genovski konferenci v docela sličnem položaju: kakor hoče Francija svojo nemško sosedo politično in gospodarsko za dolga desetletja oslabilo, da bi postala za nedolga leta nesposobna za vsako revanžno akcijo, tako skuša antanta spraviti Rusijo v tako gospodarsko odvisnost od zapadne Evrope, da bi postala zgolj predmet gospodarskega izkoriščanja s strani antantinih narodov.

Vzpriči takšnemu faktičnemu položaju je povsem naravno, da so boljševiki in Nemci, ki jim je grozila ista nevarnost in ista usoda, takoj našli bazo za zajedniško sodelovanje.

to tem bolj, ker v politiki niso mero-dajni sentimentalni oziir. Sicer pa ali imajo Rusi kot taki najmanjši vzrok, da vežejo svojo bodočnost baš na antanto?

Ali ni bila prav Rusija tista, ki je omogočila končno zmago antante nad centralnimi državami? Ako bi ne vezala l. 1914. in l. 1915. milijon-skih nemških in avstrijskih armad na-se, bili bi Nemci pogazili Francoze, še predno bi mogla Anglija organizirati svojo vojsko, in vojne bi bilo konec, a triumfirala bi bila Nemčija. Istina, še pred koncem vojne je Rusija izstopila iz kroga zaveznikov, ker so prišli v njo na krmilo življenj, ki so za vsako ceno hoteli imeti mir na zunanji, da okrepe svoje pozicije na znotraj. Izginil je carski režim, zamenil ga je boljševiški, a ruski narod — tisti, ki je žrtvoval deset milijonov svojih sinov za zmago antante, je ostal.

Toda kdo se je zmenil zani takrat, ko se je pri mirovni pogodbi v Parizu krojila nova karta Evrope?

Angleži, Francozi in Italijani so dobro poznali stoletno težnjo ruskega naroda, da dobi okno v svet — Dardanele, in bi jih lahko uvaževali. Bila bi to najplemenitejša gesta, s katero bi zavezniški izkazali svoj tribut hvalečnosti ruskemu narodu, ki je bil po zli usodi takrat obsojen na molk v svetu narodov, za reke krvi, prelite za antantne interese.

A kaj je storila antanta? Dobrodošlo ji je bilo, da ni bil pri zeleni mizi v Parizu, kjer se je odločevalo o usodi nove Evrope, zastopan ruski narod. Pozabila je mahoma na vse njegove žrtve, pozabila tudi na one cilje, zaradi katerih je stopil ta narod v svetovno vojno. In ta cilj, ki je bil gonilna sila vse ruske politike od Petra Velikega do danes, je posest Carigrada in morskih ožin. Kaj je brigal antanta ta cilj? Zavrgla je ruski narod kot izžeto citrongo, ignorirala vse njegove težnje ter priznala — naravnost rogaje se ruskemu narodu — Carigrad znova — Osmanom.

Naj se sodi o boljševikih, kakorkoli se hoče, eno se jim mora priznati, da so del ruskega naroda in da kot taki čutijo ž njim. Zato se zavedajo, kako ponižujočo vlogo je antanta namenila in prisodila tistemu narodu.

ki mu gre dober del zaslug za to, da je danes ona gospodar v Evropi.

Ali smemo vsprico teh dejstev zameriti zastopnikom sovjetske Rusije, ako ne kažejo svojih simpatij napram antantinih državam in skušajo bodočnost tiste Rusije, ki danes faktično obstoja, urediti in zagurati v sporazumu z Nemčijo?

Sicer pa se je, kakor vse kaže, prvotna konsternacija radi rusko-nemške pogodbe v zadnjih dneh znatno podela. K temu je mnogo pripomoglo izvedeniško mnenje strokovnjakov, ki so, kakor zatrjujejo časopisne vesti, izjavili, da dotična pogodba v nobenem oziru ne nasprotuje določbam versailleske mirovne pogodbe. Kdor čita besedilo dotičnega pakta, ki smo ga objavili včeraj, bi moral iskati dlako v jajcu, ako bi hotel najti v tej pogodbi le eno točko, ki bi bila direktno ali indirektno naperjena proti mirovnemu ugovoru ali proti katerikoli izmed članic velike antante.

Bomba, ki je udarila v genovsko konferenco, se je torej izkazala za slepo. Gospodje diplomati bodo potemtakem še nadalje sedeli pri genovski zeleni mizi, dokler njihovih živcev znova ne razburi kak nov incident. Med tem pa bodo sledili drug za drugim vzgledu Nemčije ter skušali skleniti z zastopniki sovjetske Rusije slične pogodbe, kakor so jo zaključili Nemci.

AMERIKA IN GENOVSKA KONFERENCA.

— Genova, 20. aprila. (Izv.) Poročevalec beogradske »Politike« g. Andrija Milosavljević je imel priliko razgovorjati se z ameriškim strokovnjaki, ki so prispeli v Genovo, da zasledujejo potek konference. Ti strokovnjaki imajo nalogo osebno proučavati razprave finančnega in ekonomskega značaja. Ameriški strokovnjaki so pred nekaj dnevi imeli sejo, na kateri so razpravljali vprašanje, če ni umestno in potrebno, da Amerika na konferenci oficijelno nastopi ali ne. V slučaju nastopa namenava Amerika predložiti svoj lastni načrt za finančno in gospodarsko obnovo Evrope. G. Milosavljević je po seji intervjuval enega izmed strokovnjakov, ki pa je ohranil tajnost glede sklepov seje, pač na dal jasno razumeti, da tekem prihodnjih dni zazna Evropa za narčne Amerike v zadevi obnove Evrope.

Pokrajinska razdelitev države.

RAZPRAVE V MINISTRSKEM SVETU. — ZAKON SE IZVEDE UREDBENIM POTOM.

— Beograd, 21. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bila razprava o zakonskem načrtu glede pokrajinske razdelitve države. O seji je bilo izdano tole uradno poročilo: Na današnji (20. t. m.) seji je ministrski svet po prečitanih poročilih o genovski konferenci prešel v razpravo o uredbi k zakonu za razdelitev države na pokrajinske oblasti.

— Beograd, 21. aprila. (Izv.) O razpravi glede pokrajinske razdelitve v ministrskem svetu prinašala beogradske listi nekatere podrobnosti in omenjajo, da je seji ministrskega sveta prisostvoval tudi radikalni poslanec in predsednik podobora zakonodajnega odbora Liuba Jovanić, da je dal potrebne informacije o poteku in rezultatih razprave, ki se je vršila o zakonu glede razdelitve države na pokrajinske oblasti v podoboru. Kakor znano, mora biti do 28. t. m. razprava v smislu člena 135. ustave končana in ima vlada v smislu gorenjega ustavnega člena dolžnost zakon o pokrajinski razdelitvi izvesti uredbenim potom. Sestavljen je ožji odbor ministrov, obstoječ iz predsednika Pašića ter ministrov Trifkovića, dr. Mačinkovića in Pribičevića. Razprave se prihodnje dni v ministrskem svetu nadaljujejo in je pričakovati, da bodo do 28. t. m. končane.

Jugoslovansko-italijanski razgovori na mirni točki.

ITALIJA ŽELI REVIZIJO. — NAŠA VLADA PROTI REVIZIJI. — ITALIJA ZAVLAČUJE DEFINITIVNI ZAKLJUČEK RAZGOVOROV.

— Beograd, 21. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta so bila prečitana vsa poročila zunanega ministra dr. Ninčevića o jugoslovansko-italijanskih pogajanjih, ki so se nadaljevala dne 19. t. m. Na seji je bila daljša debata. Uradni komunikacije o seji ne omenja niti debata, niti zadevnih sklepov. Kakor javljajo beogradske listi, je ministrski svet na podlagi dr. Ninčevićevih poročil odobril sklep, da naša država odločno vztraja na integralni izvršitvi rapalske pogodbe. Vlada je iz poročil dobila vtis, da ima Italija namen razgovore zavlačevati in na ta način doseči, da ne pride rapalska pogodba pred Zvezo narodov v času, ko še ni genovska konferenca zaključena. V političnih krogih vlada splošno prepričanje, da je Italiji glavno ležanje na tem, da zavleče rapalsko pogodbo preko genovske konference in obenem prepreči intervencijo Zveze narodov.

— Genova, 20. aprila. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčević je včeraj 19. t. m. dopoldne nadaljeval z italijanskimi pooblaščenici razgovore o rapalski pogodbi. Sestal se je s podtajnikom Tosti di Valminuto, ki se je vrnil iz Rima s popolnoma novimi instrukcijami. Kakor javljajo iz Rima, je ministrski svet na eni svojih

zadnjih sej sklenil, da italijanska pooblaščenca Tosti in Contarini uvede nove razgovore na popolnoma drugi osnovi. Tendence tega sklepa gre za tem, da se doseže revizija rapalske pogodbe. Italijanska pooblaščenca izjavljata, da je Italiji v sedanjem momentu radi fašistovske agitacije nemogoče izvršiti evakuacijo luke Baroš in Sušaka. Ne more prepušiti severnega mola. Fašisti se protijo vsaki evakuaciji. Italija pa je pripravljena privoliti, da naša vlada prosto in svobodno započne pogajanja z reško vlado glede rešitve reškega vprašanja. Vsi ti predlogi imajo gotovo tendenco zavlačevati končno ureditev rapalske pogodbe. Italijanska delegacija na zahteva glede Zadra nove gospodarske koncesije, ki niso vsebovane v pogodbi.

Zunanji minister dr. Ninčević je na podlagi vladnega pooblaščenja kategorično odbil in zavrnil te nove italijanske predloge.

— Beograd, 21. aprila. (Izv.) Ministrski svet je po daljši debati na včerajšnji seji povodom debate o rapalski pogodbi sklenil doposlati po finančnem ministru dr. Kostu Kumandžiju zunanjemu ministru dr. Ninčeviću v Genovo nove instrukcije. Dr. Ninčević je striktno naročeno načelno

Molkov Tone. A.:

5000 K nagrade kdor preskrbi mirni stranki ltd. . . .

I.
Štokljani po objudenih ulicah in se ozirajo po oknih; ljudje in tudi stražniki me namreč ne zanimajo prav nič. Pazljivo motrim nadstropja in pa tintnam nalepljene, obledele listke na kandelabrih. Za vsakim oknom je gardina ali pa kakšna druga cunja; na lepkih pa berem, da se prodaja tu, ponuja tam omara, stara obleka, škarpice, police, štedilniki itd. Nič pa ne ponuja stanovanja! Jaz ga iščem že drugo leto! Dan za dnem, dan za dnem . . .

Danes, da, danes imam posebno srečo. Noga mi je zastala, oko pa mi je zastrelmo v okno z raztrgano, napol preklano, posevno viševčo zeleno žaluzijo. — Noge so bile urne kot misli — in že sem bil v hiši. V prvem nadstropju pozvonim na približno pravi strani in počkam. Upanje mi je trkalo na srce, da sem čul njegov utrip za tesnim ovrtnikom. Končno je ključ zaškrta in mlada gospa, vsa razmršena in v copatah me je zvedavo pogledala.

— Oprostite, kdo stanele v ovi sobi s preklano in raztrgano žaluzijo?
— Kaj želite, gospod?
— Gospa, ali ni ona soba s čisto žaluzijo prazna? — Tako je zapuščen . . .
Gospa je priprla vrata, da sem videl samo še njen nos. — Čemu sprašujete?
— O, tista soba je prazna. Oddajte jo meni!

Poi — in ključ je zaškrta! znova. Obrisal sem si nos, si odpel suknjo, se odkril in mislil: O, mlada je in še dokaj čedna, toda tako razmršena in zanikarna! — Moj bog, ubogi mož . . .

Štokljaj sem na cesto in naprej. Hodil sem in hodil, pa mi je zopet zastala noga. To pot sem se ustavil ob železni ograji, kjer je na podzidju prebrdiko in na glas jokala neka postarna gospodična.

— Kaj je, kaj? Kamen bi se je usmilil. Nabrala se nas je galerija: nekateri so se smelali, drugi so se prepirali; jaz sem nekoliko postal in ker nisem dobil nobenega pravega odgovora, sem šel svojo pot. Prehitel me je dedec s pipo pod nosom in z okovanko v roki.

— Babišče se smeri. Kaj-li za pinčem, mačko, a? vprašam.

Dedec je pljunil, se ustavil in revskal v me:

— Prokleta pravica je to. Ženšče poznam. Veste, ona hiša za ograjo je njena lastnina. Ker jo je kupila pred par leti šele, nima nobene pravice do nje. Do hiše, veste. Dolžnosti pa prav vse! Drugeče se ne prikaže blizu — edino po zimi, kadar zapade sneg, da ga ali sama odkida ali pa naroči delavca. Stranke v hiši se ji tedaj rogaajo. Se ji lahko, ker — mora! In zdaj se je ojunčila in je nesla v hišo neki novi stranki hišni izkaz in policijsko zglasnico. Mora! Ne, kregat se ni šla; poznam jo dobro . . . In kaj so naredili ž njo, ti kvartirniki? — Napodili so jo po stopnišču in naščuvali še psa nanjo, da je komal utekla. Na cesti se je onesvestila; dobri ljudje so jo posadili na podzidek ograje. Zdi se mi, da nima pra-

vice . . . Če bodo leteli najemniki k svojemu društvu po svet, bode babišče danes še dosti jokalo: spodili jo bodo.

II.

Kdor išče, ta najde: poizvedoval sem, iskal sem in našel sem dobrega prijatelja. Dobri moji prijatelji mi je denunciral svoje-ga znanca, hišnega posestnika, buržuja in samca.

— Nič manj in nič več kot štiri sobe s priključnimi vred ima ta možakar — samec, ti si pa brez strehe! Pojdi in vzemi! Tako je govoril prijatelj.

Tri mesece sem drezal, potem mi je stanovanjski urad takoj nakazal dve sobi s kuhinjo pri buržuju — samcu. O, če bi videl buržujev razpotegnjeni obraz!

— Ali jaz se bom sam oženil, za 14 dni!

— Ljubi moj, to je vaša privatna zadeva.

— Že 45tič sva zaspala z ženko roko v roki preko otročičev v sredini posteli. Kar naju zbudi sredi noči trušč in razbijanje, razgla za našo omaro v sosednji sobi. — Kaj je Veliki petek? Planila sva iz postelje; otrok je prišel nemilo kričati. Ali smo v peklu, ali kaj!

Razbijanje se je nadaljevalo eno uro in dve uri še: tresla se je žena kot šiba na vodi; otroka je vil krč. Črne naklepe sem koval do ranega jutra, potem sem jo mahnil na policijo. Zražali so se.

Dve noči mir. Tretji dan zvem na policijo, da je inkriminirane noči kučecazda zabijal zaboi s knjižami, ki ga je moral drugi dan poslati ekspresno v Novo mesto.

Seveda, vsakdo dela v svojem stanovanju, osobito še gospodar, kar mu je drago!

— Ampak ne opolnoči?

— Gospod trdi, da je preko dne zaposlen; zvečer večerja s soprogo — (torej se je res oženil!) da, — s soprogo v restavraciji, — pravi, da nima kuhinje — opoldne tudi, kajpak, potem bereta časopise v kavarni — Vedno prihajata ponoči domov in tedaj je vedno še kaj posla doma . . .

Za teden dni je kučecazda zopet zabijal zaboje . . . za dva dni zopet . . . enkrat ob 10. zvečer, drugič ob 4. zjutraj.

Hodil sem od Poncija do Pilata; vse ni zalego nič. Žena ni spala že več noči, otrok tudi ne. Kdo bi zaspal ob večnem pričakanju? Nekega jutra po prečuti noči sem se odločil in sem izpregovoril s hrpavim glasom:

— Ti in otrok morata odlašiti domov, k staršem. Nočem, da mi pogineta. Postojanko bom držal sam, mene ne bo vzel vrta.

Vsa noč potem sem si zavalil grmo do blazin in pernic na glavo. — Bobnoči ogenj!

— Le streljajte, o le razbijajte, — jaz pa vzlic temu spiram — sladko . . .

Priznati moram, da me vsako hitro boli glava, to pa zaradi težkih vzglavnikov in blazin. Ali ne?

Samoga me je strah doma, zato se najraje potikam po kavarnah. In tako sem neke noči, čepeč v kotu ob prazni skodelici in ob praznem kozarcu za vodo, meditiral:

— Stanovanje imam in ga nimam. Gospodar ga ima in ga tudi nima. On je oženjen, a nima kuhinje; jaz nimam žene, a

imam kuhinjo. Zajutrujemo, kosimo, večerjamo v gostilni in se potikamo v kavarni. — Nak, moja žena ima dve kuhinji, ena-ga otroka, nobenega moža . . . Ženi je kuhinja pol sveta, kraljestvo, vse. Zdal se bi je boj za kraljestvo. Komu se godi večja krivica? Na vsak način meni, ki sem proletarec, brezdomovinec in uradnik. Buržu naj si zida novo hišo! Ali pa naj mi nakr-žejo drugo stanovanje! Takoj jutri popoldne zopet na stanovanjski urad, kjer sva se s hišnim gospodarjem že parkrat srečala na grčevem in vegastem pragu sobe št. 8 novega uradnega poslopa . . . Naj bo kar ha-če; takega življenja sem sit do grla. Oah, kako sem zaspal, pa je šele deset . . .! Zamižal sem, da bi malo pokinkal. Takoj pa je uho kot telefonska slušalka ušlo s sedne mize tarnajoč glas:

III.

— Stranka v hiši mi nagala in me šikanira kadarkoli in kjer me more. Do zdaj sem izgubil še vse pravde. Sem mar zidal hišo za stranko, ali zase? Midva in osem otrok smo stlačeni v dve sobi, stranka nad menoj z enim otrokom pa se šopiri v treh sobah. Kaj je to kakšna pravica?

Cujte, kaj je zagrešila stranka nad menoj pred tedni!

Voda je pritekla po stopnicah in vsa naša veža je bila kot bajer. Zagrabil sem se oboroč za glavo, copotal sem v I. nadstropje in zavril besnečo pipo. Vsekdar tepel jnak sem zaklel:

— Kaj hudiča ni nikogar doma? Molč. Prosim in to se je ponovilo čez dva dni ob belem dnevu leta 1921.1 — Le po-

odklanjati vsako revizijo pogodbe. Ministrski svet je ugotovil, da ima Italija s svojimi novimi propozicijami edino le tendenco definitivni zaključek razgovorov zavlačevati in se pred koncem genovske konference na vsak način izogniti širokega foruma Zveze narodov. Stališče naše vlade je: Integralna izvršitev rapsalske pogodbe, v nasprotnem slučaju je dr. Ninič pooblaščen izjaviti, da se rapsalska pogodba predloži nemudoma Zvezi narodov.

— Beograd, 21. aprila. (Izv.) Po končani seji ministrskega sveta je

minister financ dr. Kosta Kumanud snočil ob 10. z orient-expressom odputoval v Genovo z novimi instrukcijami naše vlade.

REŠKO VPRAŠANJE.

— Beograd, 21. aprila. (Izv.) Po raznih poročilih odputuje 28. t. m. tajnik Zanellove stranke Lengyel v Genovo, kjer predloži jugoslovanski in italijanski delegaciji važne dokumente, zadevajoče rešitev reškega vprašanja z obzirom na izvršitev rapsalske pogodbe.

Konferenca v Genovi.

RUSKE ZAHTEVE IN TOČKE ZA SPORAZUM. — KDO JE POVZROČIL PADEC CARJA NIKOLAJA?

Naš delegat dr. Janković o ekonomskem in finančnem stanju naše države. — Vsebinske ruske spomenice. — Bol med Rusijo in zavezništvi. — Lloyd George pravi: »Konferenca živi!«

— Genova, 21. aprila. (Izv.) Ruski delegat Rakovskij je imel danes dopoldne na genovski univerzi daljšo predavanje o programu Rusije za obnovo Evrope in je v kratkih potezah označil ruski memorandum, ki ga ruska delegacija danes predloži politični komisiji s predlogom strokovnjakov londonske konference glede rešitve ruskega vprašanja.

Ruski memorandum je po izjavi Rakovskega v bistvu načelno nasproten temeljnim zahtevam, ki so jih stavili londonski strokovnjaki. Memorandum z odločnostjo odklanja vse temeljne sklepe londonske konference. Skleni te konference nasprotujejo ciljem in tendencam genovske konference in tudi prvi točki resolucije, sprejete v Cannesu. Genovska konf. — naglašajo ruski memorandum — je bila v prvi vrsti sklicana radi industrijske krize, ki je nastopila v vsej Evropi. To je bil glavni povod za sklicanje konference. Evropa je uvidela, da ne more iz evropske skupnosti na gospodarskem polju izločiti 150 milijonov ruskih konsumentov. Ni moglo absolutno nikar mir, dokler v Evropi trajajo sedanje razmere. Ni mogoč mir, dokler ni Rusija zopet sprejeta v evropski koncert.

Ruski memorandum dalje načelno naglašajo princip popolne in iskrene medsebojnosti princip, ki ne izključuje gotovih držav in ki ne pozna enostranosti, s katero silijo zavezništvi Rusijo k plačilu gotovih zahtev. Vedno ponavljajo zavezništvi napram Rusiji pesem: »Plačajte!« Na temelju principa medsebojnosti je Rusija pripravljena sodelovati pri obnovi Evrope. Rusija priznava predvse dolgov, ki se na morajo na drugačen način poravnati, kakor to zahtevajo zavezništvi. Rusi pa so pripravili poravnati dolgove v drugi obliki. Rusija je pripravljena dalje poravnati odškodnino, povzročeno povodom socializacije raznih, od tuteva kapitala ustanovljenih podjetij. Nikakor na ne more Rusija privoliti v plačilo vseh onih tekem volne storilnih delov. Mi pravimo:

»Dobro! Mi plačamo teh 10 milijard, toda zahtevamo na tudi, da smo deležni onih dobrot, ki jih uživajo zavezništvi na temelju vojnih uspehov.

Rakovskij je na to obširno navedel vse žrtve, ki jih je imela Rusija v vojni. Ono velikansko žrtvo, za katero ni bila nikdar od zavezništva nagrajena. Odločno je tudi Rakovskij zaviral argument zavezništva, da Rusiji ni mogoče priznati nikake nagrade, ker je boljševiška Rusija sklenila poseben mir z Nemčijo v Brestu Litovskem. Rakovskij je kratko omenil važne dokumente, ki prišče, da je car Nikolaj hotel sam skleniti separatni mir z Nemčijo, a le to preprečila antanta na način, da je vrela carja s prestola.

VPRAŠANJE PREPOVEDI IZVOZA IN UVOZA.

Sela finančne podkomisije.

— Genova, 20. aprila. (Izv.) Kakor smo že omenili, je naš delegat dr. Velizar Janković v podkomisiji finančne komisije pod predsedstvom Colrathe povodom razprave o prepovedi uvoza in izvoza podal v imenu male antante daljšo načelno izjavo. Obenem je delegat dr. Janković na današnji seji porabil priliko, da je podal jasno in strokovno sliko o gospodarsko-finančnem stanju naše države. Njegova izjava se našla v podkomisiji globok odmev.

V imenu male antante in Poljake os. četverosporazuma je dr. Janković podal strokovno mnenje o obnovi Srednje Evrope. Najprej je »menil položaj naše države, naglašajoč težko situacijo naše kraljevine, kateri primanjkuje proizvodnja sredstva in je tedaj primorana z ozirom na pridobitno delavne sile voditi politiko prepovedi izvoza in uvoza. Na gospodarsko stanje države pa vpliva tudi stanje slabega prometa, ki je posledica vojne in pa tudi okolnost, da v državi še niso izvršene glavne železniške žile, ki bi vezale našo državo z morjem in tako omogočile hitrejšo trgovino z inozemstvom in hitrejši izvoz. Obširno je navedel vse okolnosti, ki tlačijo naš gospodarski napredek in ovirajo finančno dvigovanje države. Gospodarsko je naša zemlja trpela mnogo vseh raznih kriz. Naši državci še ni omogočena prosta in svobodna pot na Roko, ki še vedno trpi pod tujo okupacijo. Ta je velika ovira k ureditvi in organizaciji naše izvozne trgovine, kakor sploh razvoja trgovine.

Delegat dr. Janković je dalje navedel vse stvarne momente, ki so vplivali na našo finančno. Kljub temu, da je naša vlada z vsemi silami in napori skušala in skuša odstraniti vse težkote in ovire, nismo mogli doseči v budgetu ravnotežja niti ne stabilizacije financ. Glavni vzrok za to tiči v tem, da naši državci še niso bile izplačane nikake reparacije niti ne po preteku treh let. Naša država še ni prejela od Nemčije nikakih reparacij. To vpliva močno na našo finančno. Iz reparacij ne more naša država kriti ogromnih stroškov za obnovo. Prisiljeni je torej k vedno novim emisijam bankovcev, ki na ta način povzročajo inflacijo papirnatga denarja, ki povzroča padec našega dinarja.

Delegat Janković je na to preciziral skupno in solidarno stališče Oesko-slovaške republike, Rumunske, Poljske republike in kraljevine SHS v zvezi celokupne ekonomske obnove Evrope. V imenu teh držav izjavlja, da so predlogi in načrti, sklenjeni in predloženi komisiji od londonske konference strokovnjakov, nezadostni in enostranski, posebno, kar zadeva industrijo in pa uvoz oziroma izvoz naše države.

V imenu male antante in Poljske zahteva dr. Janković, da konferenca porabi radikalnejša sredstva in najnujnejše korake za ureditev trgovine, financ in gospodarstva narodov Srednje Evrope. Glede prepovedi izvoza in uvoza je delegat dr. Janković pojasnil stališče in pridržke naše vlade. Navedel je vse razloge, ki silijo našo državo, da sega po prepovedi izvoza in uvoza. Prepoved izvoza oz. uvoza je samo posledica gospodarskega stanja v Evropi. Treba je pa izjediti rano in zato najti radikalnih

zdravil. V naši državi smo proti prepovedi izvoza in uvoza, toda finančni in gospodarski položaj države silijo nas iz fiskalnih in ekonomskih razlogov, da sežemo po edinem tem sredstvu. Fiskalni razlogi so tako močni, ker drugače mi ne moremo zadostiti obveznostim v inozemstvu.

Deklaracija našega delegata je napravila na komisijo globok utis. Položaj male antante in Poljske je na konferenci trden in se njih ugled vedno v. Nevtrelci so odobrili stališče našega delegata. Tudi Nemčija je po svojem delegatu potrila izjavljanje dr. Jankovića. Za jutri napoveduje ruski delegat Krasin obširen govor v tej komisiji.

OPTIMIZEM LLOYD GEORGE-A.

— Genova, 20. aprila. (Izv.) V svečani dvorani palače San Giorgio so se v vabilo angleškega premierja sestali novinarji, zastopaleci razne liste iz vseh, na konferenci udeleženi držav. Vabilu se je odzvalo nad 600 novinarjev.

Lloyd George je spočetka imel kratko predavanje o splošnem položaju konference. Izrazil je veliko radost, da so se novinarji v takem številu odzvali njegovemu vabilu in je njegova navada, da jim da o vseh tekočih problemih točne in resne informacije. Iz njegovih točnih in jasnih izjav je odseval velik in neupogljiv optimizem v uspehe konference.

Med drugim je glede bankrota konference poudarjal:

Danes se posebno čujejo raznovrstne govore »o konca konference« Morem Vam, gospodje, reči: »Konferenca živi!« Povem Vam: »Ne bo umrla!« Ne moremo utajiti, da obstoje gotove težkote, upamo pa na uspehe. Za početkom konference se je polavila dvojna vrsta ljudi, eni so upali na uspeh drugi žele neuspehe.

O rusko-nemški pogodbi je Lloyd George kratko omenil:

»Konflikt le končan. Vprašanje Nemčije je rešeno.« Težkote bodo spremljale razgovore zavezništva o ruskem vprašanju. Rusija izroči jutri odgovor na naše londonske predloge. V spomenici Rusija precizira svoje protihrednje.

Po končanem predavanju je Lloyd George odgovarjal na posamezna vprašanja novinarjev. Odgovoril je na devet vprašanj.

POSREDOVALNA AKCIJA MALE ANTANTE.

— Genova, 21. aprila. (Izv.) Pogajanja nemških delegatov z ententnimi voditelji so se včeraj nadaljevala. Izpremenjeno nastopanje Lloyd Georgea napram nemški delegaciji je pripisati posredovalni akciji male antante. Dr. Beneš in Skirmunt sta se pogajala z obema strankama in iskala se je formula, po kateri bi Nemčija mogla začasnoro razveljaviti svojo pogodbo z Rusijo, in sicer za dobo, dokler se ne sklene pogajanja alirancev z Rusijo, da bi se nemška pogodba potem smatrala kot sestavni del pogodbe alirancev z Rusijo.

VPRAŠANJE DAVŠIN IN POTNIH LISTIN.

— Genova, 21. aprila. (Izv.) Druga gospodarska podkomisija je nadaljevala včeraj razpravo o členu 55. stroka poročila, ki se nanaša na obdačevanje inozemskih fizičnih oseb in družeb. Rumunska delegacija je podala izpremenjen predlog, da se imajo inozemske fizične osebe kakor tudi inozemske družbe, ki se pripuste k izvrševanju trgovine ali podjetij, plačevati enake davščine kakor navadne fizične osebe in družbe. Podkomisija hoče proučiti ta predlog. Potem se je razpravljalo o potnih listinah. Govorili so zastopniki Francije, Rumunije, Italije in Nemčije. Ruski delegat Krasin je naglašal poseben politični položaj na ruskih mejah in je zaradi tega za nekatere izpremembe v predlogih.

ENOTNOST MED RUSI IN NEMCI.

— Genova, 21. aprila. (Izv.) Med nemško in rusko delegacijo so se vršile te dni dolga posvetovalja. Dosegla se je popolna enotnost v posredovanju sedanje krize in o bodočem skupnem nastopanju. Ne sovjetska in ne nemška vlada ne moreta misliti na anuliranje sklenjene pogodbe. Sovjetska vlada izda noto na one države, ki so podpisale noto na Nemčijo. Obsegala bo podpor proti postopanju z nemško delegacijo.

KOLIKO ČASA BO TRAJALA KONFERENCA?

— Dunaj, 21. aprila. (Izv.) Tukašnji diplomatski krogi so menila, da bo trajala konferenca v Genovi do 1. maja. Zvezni kancelar Schober ostane tam do konca konference.

Ze in brez hlače. Za svoj prodani par čevljev sem si nabavil klopčico, na kateri sem spal in za dovoljenje sem kupil, da sem smel imeti čast gledati vsako jutro pred solničnim vzhodom svoje hišice, sedeč na stolčku ...

V kanalu bi bilo prav udobno, če bi ne bil ta preklicani Lojzek pravkar spustil pipe nad mojo glav!

Prebudil sem se ves premočen s smrtnimi srčami na čelu. Nak, hiše ne maram! Rajši grem med komuniste; tako bom vsaj pravi hišni lastnik. ... O, v Mostah je že dovoli komunistov, pravih pravcati hišnih lastnikov!

Toda v resnici. Imam dovolj denarja za inšert? Predno sem odšel, sem prešel in našel 25 dinarjev in nekaj takozvanih etiket. Morda bo pa vendarle kdo začel v past?

Inšertiral sem: 3000 K nagrade, Eder preklicati vinski stranki stanovanje itd. ...

Ko sem se po dvamesnem brezuspešnem čakanju zopet pojavil v upravništvu časopisa in sem zahteval nov inšert z dobelimi črkami: 50.000 K nagrade itd., ušel je upravitelj in za nlim vse osebe iz pisarne.

Za pol ure ma je — blazneža odpeljal rešilni voz. In pogledil so pravo.

Politične vesti.

— Zborovanje v kolodvorskem okraju. Napredno politično in gospodarsko društvo za kolodvorski in šentpeterski okraj v Ljubljani je imel dne 20. t. m. ob 8. zvečer pri g. Bončarju svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen nov odbor. Obč. svetnik g. Turk je zanimivo poročal o pogubonosnem občinskem gospodarstvu klerikalno - socialistične zveze in delovanju demokratskega kluba občinskih svetnikov. Njegovo poročilo je bilo vzeto z odobravanjem na znanje. Občni zbor je izrekel popolno zaupanje in odobravanje poslancem g. dr. Kukovcu, Reiserju, mlinarju dr. Žerjavu, bivšemu županu dr. Tavčarju in klubu demokratskih občinskih svetnikov.

— Klerikalni šod v Slov. Bistrici. Iz Slov. Bistrice nam poročajo: Klerikalni šod dne 17. t. m. je potekal zelo klavirno. Poslanca Pušenjak in Zebot sta udrihala po klerikalni metodi, gotovo pa sta imela še marsikaj povedati, če bi ne bil navzoč zastopnik politične uprave iz Maribora. Na shodu je hotel prvo vlogo igrati upokojeni gerent Hinko Gril (nekadaj strasten Heinrich Grill). Ves blede in zelen se je oglašal k besedi ter začel napadati tukajšnjega predsednika krajevnega organizacije J. D. S. dr. Josipa Pučenika. On da je bil kriv, da pri zadnji mestni občinski seji ni bil sprejet protest županske zveze zoper zvišanje davkov, ker je to ba je politična stvar, ki spada v delokrog stanovalskih organizacij, ne pa v okvir občin itd. V dvorani je nastal splošen krah — posebno radi pristne slovenščine, ki jo je lomil Gril. Eder pozna zadnjega, bo vedel kakšno politično vlogo je že igral. Za danes samo to, prihodnje naštetje vse lepe lastnosti, ki jih ima klerikalni učejak Gril, če ga tudi zadene srčna kap. Našemu neumornemu narodnemu delavcu in splošno priljubljenemu predsedniku tukajšnje krajevnega organizacije J. D. S. g. dr. Josipu Pučeniku pa ključemo: »Le neustrašeno naprej v spodbujanje vseh naših prednih elementov.«

— Kaj je Narodna odbrana? Osrednji odbor Narodne odbrane je z ozirom na zlobne vesti raznih separatističnih listov, ki so skušali zadnje dni kompromitirati v javnosti to veliko narodno organizacijo, izdal nastopno objavo: Nerešeničeni in tendenciozno so izmišljene vesti, da je predsednik ali kak drugi član osrednjega odbora Narodne odbrane podal ostavko, ker se ne strinja z dosežanim redom ali iz kakoršnega koli drugega vzroka. Ni res, da je Narodna odbrana tajna teroristična organizacija, ampak je javna patriotska in nacionalistična organizacija, katere pravila je potrdila pristojna oblast in ta pravila so tiskana in razdeljena ter jih more vsak brati in spoznati cilj Narodne odbrane. Ni res, da je Narodna odbrana eksponente katke politične stranke, ampak je nadstrankarska organizacija, ki sprejema vse zavedne Srbe, Hrvat in Slovence, ki so pripravljeni pomagati narodu in domovini v teh velikih dneh našega nacionalnega prepoda. Vsa Srb, Hrvat in Slovence a čisto moralno in nacionalno kvalifikacijo more delati v tej patriotski organizaciji.

— Jugoslovenska narodna omladina in naša država. Na velikonočni ponedeljek se je vršila v Dragi velika javna skupščina jugoslovanske narodne omladine iz vsega hrvaškega Primorja. Na skupščino so prišli delegati skoraj vseh krajevnih organizacij. Sprejeta je bila nastopna resolucija: Italija organizira tajno in javno načrt za razrušenje naše države od Triglava do Ohrida. Organizira arnautske in bolgarske napade, podpira akcije črnogorskih separatistov, podpira in plačuje frankovske emigrante v inozemstvu, financira akcije blokaških separatistov, v prestolnici pa celo pljuje list »Videlo«, ki se zavzema za naše interese. Z ozirom na ta dejstva jugoslovanski narod v Primorju, zvest državemu in narodnemu edinstvu, odločno zahteva, da njegova vlada nastopi proti vsem tem pojavom. V trenutku, ko je država obkrožena od neprijateljev in so v njeni notranjosti močne centrifugalne tendence, potrebujemo močno in odločno državno oblast, ki mora zatreči v kali vse separatistične poskuse, pa naj bodo v Beogradu ali v Zagrebu. Primorski Jugoslovenci priporočajo vladi, naj umeri državno politiko na principu popolnega jugoslovenstva in popolne enakopravnosti in da se ne sme ozirati na plemenske, verske in razredne momente. Poleg tega je treba, da ima naša državna politika napram inozemstvu edinstveno smernico in da vidi v našem italijanskem sosedu najmočnejšega zastopnika vseh naših sovražnikov. Ko bo izvedeno edinstvo do skrajnih konsekvenc, bo moglo edinstveno in močno organizirana državna oblast osvoboditi vse Jugoslovence od Gorice doli do Soluna. Tedaj bo do konca osvobojen in ujedinjen narod močan faktor v civilizaciji celokupnega sloveštva. Živio kralj!

— Črnogorska delegacija v Genovi. Italijanski listi poročajo, da je dospela v Genovo črnogorska delegacija, ki jo tvorijo črnogorski znanstveni minister, neki general in črnogorski poslanik v Rimu Ponović. Sveda je prišla ta delegacija tiskaj brez vabila, za to tudi nima pristopa na konferenco.

— Mednarodni kongres intelektualcev. Sredi polnočja so se vršili v Varese v Italiji mednarodni kongres intelektualcev. Kongresa se bo udeležilo na sedanjih podatkih okoli 500 intelektualcev iz vseh evropskih držav, kakor tudi iz Amerike in Azije. V Varese so ustanovili posebno tajništvo za tuice, kateremu predseduje neka pisateljica.

Glasovi o rusko-nemški pogodbi.

»Temps« piše, da je Lloyd George tokom jednega tedna boljševikom preskrbel kar tri velike uspehe. Pripuščen so h konferenci na temelju enakopravnosti, kar znači pravzaprav službeno priznanje. Boljševiki niso podpisali nikake obveznosti ne politične in ne finančne, pa so dobili tekem par dni v svoje roke usodo konference. Lloyd George se je motil, ko je menil, da se boljševiki umaknejo pred njegovim odporom ali svoje račune je delal brez misli na možnost protiofenzive. Lloyd George se je lahko nasproti onemu Litvinovu, katerega je bil svojčas pregnal iz Angleske in je bil odklonil vsako razpravljanje z njim. Moskvska vlada pa je poslala v Genovo bas tega Litvinova in mu je poverila nalogo, kazati se dosledno intransigentnega. Lloyd George je bil navdušen, da je videl, kako se uklanjajo pred njim vsi, proti katerim se je pokazal ostrega. Boljševiška protiofenziva ga je presenetila in pretresla. Odgovoril bi bil lahko s protinapadom in ožigosal boljševiško nerazvesto, ter jih spravil v zadrego, ali ker se vedno boji revolucionarjev, je ubral nasprotno taktiko: namesto, da bi jih bil napadel, se je sam upognil, namesto da bi bil zahteval pogoje, jih je bil sam ponudil.

»Journal des Debats« izjavlja, da velikonočni zvonovi niso naznanjali vstajenja Evrope in Poncij Pilat v vili De Albertis ni mogel premagati Moskovčanov. On umira ob volji, da bi si mogel umiti roke nad vsem, kar se je zgodilo v Rusiji in zbrisati vse ruske dolgove. Pa nima poguma. Zaklinjal je Moskovčane, da bi priznali svoje pogreške napram Evropi in je obljubil vrečo denarja, ako se dajo pregovoriti, da se odpovedo boljševiški doktrini v materiji vojnih dolgov. Vse to je bilo zaman. Poncij Pilat je večkrat stiskal roke krvnikom Rusije in dobil je obljubo, da se ne bo nič zahtevalo na račun Rusije, ako se tej darujejo vsi dolgovi. Državnik, zbrani v Genovi, da bi prisostvovali obnovi, se nahajajo okoli grobišča z vseh strani zapечатega. Lloyd George je ponizal Evropo pred svetlom s svojim kramstvom.

»Matin« izjavlja, da je imel prav, ko je preslal stvari pesimistično. Cisto politična pojmovanja in juridične argumentacije veljajo zelo malo proti divljanju tajnih sil. Dokler se razpravlja, imamo prav mi, toda kadar začne atmosfera izhlapevati, smo brez moči, ker se nismo mogli povpeti do doktrine, ki ima to čudno lastnost, da je istočasno krščanska, gospodarska, socialistična, angleška, italijanska, nemška in sovjetska. Te talne sile spravljajo počasi duhove do tega koncepta: obnova sveta, odprava gospodarskih vojnih posledic in prikazovanje odprave teritorialnih posledic. Za ekonomiste se glasi ta operacija kompenzacija in redukcija dolgov, za socialiste združitev proletariata, za boljševke ustavljenje lastnine, za Nemce »Deutschland über alles«, za Italijane vzpostavitev, za Angleže kupnja in za kristjane oprostitve razlajenja. Čudno, da ima vsak svoje ime za eno in isto stvar in da Francija nima nobenega.

»Times« označa rusko-nemško pogodbo za bahavost in za preračunjen napad na države antante, ki so prišle na vseevropski shod, je pa tudi žaljenje vseh povabljenih. Izbera kraja in časa za podpis pogodbe stvar naravnost otročja in impertinentna. Kombinirana akcija Nemcev in boljševikov naj ima za posledico, da se odpro čli vsem, ki so hoteli doseči splošen mir. Najno pa je potreba, da se obdrži trajna zveza med Francijo in Anglijo, ki naj porabi prvo priliko, ki se jima ponudi, da naučita Nemce in Ruse, da se ne sme nezakonovano tako postopati. Ako tega ne storita, bo konec antante in Litvinov bo mogel upravičen trditi, da so zavezništvi svojo voljo z boljševiki izgubili in da morajo radi tega trpeti posledice svojega poraza. — »Westminster Gazette« misli, da se je z nemško-ruskim dogovorom že praktično pričela revizija versailleske pogodbe. Pogodba je poslala položilo zavezništva napram Rusiji. Nadaljni pomen pogodbe obstoji v tem, da polaga Rusija vso svojo gospodarsko obnovo popolnoma v roke Nemcev. — »Daily News« sodi, da bo dogovor brezpogovorno vplival na vprašanje reparacij in »Daily Mail« izjavlja, da je angleška diplomacija v malo dneh dvakrat že povzročila splošno ogorčenje angleške javnosti. Dolgo že je bilo znano, da je glavni cilj Nemcev in Rusov ta, da dajo brzo zavezništvo. Proti temu pa se ni storilo prav ničesar. Prav imalo one vlade, ki nočejo imeti a konferenco nikakoga opravila, kakor Amerikanci ali pa kakor Francija, ki gleda na njo z resnim nezaupanjem in dvomom.

»Neue Freie Presse« piše: Antanta namerava, kakor se kaže, nemško voljo zloprimiti in ovenčati svoje mirovno delo z brezprimernim nasiljem. Francija bi rada dosegla to, da bi Nemčija in Rusija kratkoročno preklicali svojo državno pogodbo, ki se ne da izpodbijati z nikakim pravnim temeljem. Ali zavezništvo ni prav, da je Nemčija že izvršila svoje delo, dočim se oni bavijo še vedno z utopičnimi zahtevami napram mrtvaški državi, v kateri tudi sterling vella pet milijonov. Treba si predstaviti, kako je v Rusiji, katero je razmerarilo in razbilo gospodarstvo caristov in potem boljševikov. Država, ki je vedno izvažala živila in katero je Lloyd George označil za žilnico Evrope, mora dobivati sedel živeč za svoje prebivalstvo iz Anglie, ki je vendar čisto industrijska država. Anglija daje Rusiji hrano! Se nikdar ni bila ironia zgodovine tako strašna kakor v tem mirovnem času. In zdaj naj bi ta država plačala še 21 milijard zlatih rubljev dolga. Ni se čuditi, ako se je Nemčija izognila vsakemu brezuspešnemu naporu ter spravila z brzo gesto svoje pridobitno na varno.

trpi, vse si mislim in storil. Vse se bode odseglo, sem: sodna odpoved, oziroma deložiranje iz prvega nadstropja v pritličje. O, blagor mi! Izpolnila se mi bo srčna želja, da si bom priboril prikladnejše stanovanje za svojo veliko družino.

Da, jaz norec, ki sem pozabil, da imam tudi sam in še celo kopico otrok, da strah! Ne starši, ampak nadebudni sinček Loiz iz prvega nadstropja je sam, na lastno pest stopi pipo, ko ni bilo ne očeta ne matere doma; potem jo le po pobrisal na cesto. Bog je priča: nihče ga ni nagovarjal, ali celo naučil! Otroci so vsi enaki. Seveda: moji otroci imajo uhlje kot parazite, Lojzka na nitem še čul, da bi kdaj večal.

— In pa nepremakljivost najemnikov! Pomislite, gospodi! Strogo me je pokaral kodolasti sodnik.

Izgubil sem: žel sem za en nauk bogatejši domov.

Jutri bom šel in bom inšertiral v Slov. Narodu, da je moja hiša naprodaj. Prodaj bom najemnika s hišo vred ... Inšertiral bom, da je tudi stanovanje na razpolago ... potem bom pa ostal v hiši. Saj me štiti postava! E, prodala se bo hiša prav z lahkotno.

Rešilna misel! Inšertati! Oglasi! bom, toda ne, da kupim hišo, ampak ponudil bom

denar za stanovanje. Tolikrat sem že hiral in vedno le po enkrat, ker dvakrat inšertirati gotovo ni bilo potrebno. Ja, denar je sveta vladar.

Plačal sem in šel. Ponoči, zlomka, se mi je sanjalo, da sem hišni gospodar. Resnica hodi v sanjah rada po glavi. In tako sem se vso luno noč preganjal, klatil, prepiral s kvartirniki, se potil in naposled podlegel: kaliti sklicali so se na shod in vsi najemniki so se združili v močno falango. V organizaciji je mož! Z usiljeno lim pravico in z žerjavico koncem sulle, oziroma jezikov, pobezali so najemniki vse hišne gospodaje iz lukenj, podstrešij in klet ter nas nagnali v mestne kanale. Ralala je komuna, zavladala je zlata doba. — Je stražnik in eksekutorji so kleti: če je puščal žleb, če ni bil hednik posnažen pred hišo, če je padla opeka s strehe, pritril je stražnik gospodarja iz kanala za ovrtnik in ga toliko časa mikavil z gorjačo, da je skidal sneg, zalpil žleb, popravlil streho; a kadar je omagal, ga je sapri v centralni kanal. Eksekutor je pobiral vinarico najemnika za davek direktno od strank. Če so se stranke branile, rubili so hišne gospodaje. Tedaj je postala Ljubljana velempetno ...

Jaz sem se zatekel pod franciškanski most takoj v centralni kanal brez rekelca

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. aprila 1922.

— **Kralj odpotuje v Sinajo.** Svoji je kralj Aleksander vrnil v Beograd iz Topole, kjer je prebil velikomno praznike. Romunska kraljica Marija je včeraj odpotovala iz Aten in dospela kom današnjega dneva na našo mejo. Naš kralj odpotuje njej nasproti s svojim ožjim spremstvom ter jo sprejme do mejne postaje Markovac. Kralj Aleksander namerava, kakor poročajo beogradski listi, porabiti priliko, da nadaljuje pot v Romunijo in obišče svojo zaročenko v gradu Sinaj.

— **Klerikalci in avtonomija.** Klerikalni politiki in klerikalni listi vpijejo na vsa usta, da so bili od nekdanj avtonomisti in da so ostali tem svojim načelom zvesti do danes. Čujmo, kaj o tem poglavju pravi bivši njihov voditelj dr. Šusteršič v svoji brošuri! Dr. Šusteršič razkriva tole pikantnost, ki bo gotovo vzbudila v naši misli javnosti zaslužen pozornost: »V boju med centralizmom in avtonomizmom nastopajo današnji klerikalci kot avtonomisti in proglašajo slovesno, da je to njihovo stališče načelno, za koje ne barantajo. Oglejmo si nekoliko na načelnost. Za časa ranike Avstrije je bila kranjska deželna avtonomija važna in za časa svetovne vojne skoraj edino zavetje slovenstva, otročič, kjer se je sredi pangermanskega valovanja svobodno kretala narodna misel. Toda takratnim fronderjem v nekdanji Slovenski ljudski stranki je bila haš ta avtonomija trn v peti. In hodili so v zvezi z nemškimi nacionalisti k nemško nacionalni deželni vladi in jo pozivali, naj vzpostavi namesto avtonomne deželne uprave c. kr. vladnega komisarija. Obrnili so se tudi do narodno-narodne stranke za kooperacijo, ki pa jih je odbila iz narodnih virov. Klerikalci so sprejeli od liberalcev narodno lekcijo, upravičeno na dvomim, da jim je šinila pri tej priliki rdečica sramu v obraz. Odnehati niso. Po njihovem načrtu naj bi bila cela avtonomna deželna uprava in ž njo vred vse deželno premoženje prešlo v roke nemške vlade. Ti nekdanji fronderji igrali danes vodilno vlogo v novi SLS in kričijo na ves glas, da so načelni avtonomisti. Danes kažejo na enkrat veliko skrb, da bi ne ostalo deželno premoženje nekdanje kranjske volvodine v državni upravi BSH, otre na se hoteli vse to imeti brez pomisleka izročiti državi upravi Nemcev! Pozivamo klerikalno stranko, da jasno pove, v koliko so resnična ta dr. Šusteršičeva razkritja. Ako je istina, da so klerikalci v kritičnem času svetovne vojne delovali na to, da izroče avtonomno našo deželno upravo na Kranjskem v nemške roke in so se v to svrhu celo zvezali z nemškimi nacionalci, potem si bo slovenska javnost z lahko napravila sodbo o sedanjih klerikalnih borbi za avtonomijo in federalizacijo.

— **Kako se čisti spreminjajo.** Zagrebški »Obzorje« ima sijajno in zaslužno preteklost. Osnovani so ga vladika Strossmayer in njegovi somišljeniki in mu dali na pot jugoslovanski program. In »Obzorje« se je več kakor polstoletja, dokler je bil last »Dioničke tiskarne«, boril z vso požrtvovalnostjo in vztrajnostjo za uresničitev tega programa. Dolga leta je bil on edini propovednik jugoslovanske ideje, edini pobornik srbske in hrvaške sloge na Hrvatskem. V trenutku pa, ko so po prevratu postali kri in meso Strossmayerjevi ideali, ko so se uresničile sanje velikih hrvaških lircev, je krenil prejšnji glasnik jugoslovanske misli nenadoma na druga pota, pljunil na vso svojo svetlo in hglasovljeno preteklost in se pridružil onim, ki so znova izkopali staro zarjavelo plemensko bojno sekuro. Danes jo »Obzorje« najglasnejši klicatelj v boju na strani hrvaških bloksev. Tako piše včerajšnji »Obzorje« v članku, naslovljenem na Ljubo Davidovića: »Hrvat se trdi oreh. Mnogi so lomili zobe nad njim. Ako je g. Davidovič ležeče na tem, da se na Hrvatih ne zlomijo srbski zobje, bo on kot pravi demokrat vedel, da je vsak narod kovač svoje sreče. Naj se ne postavlja s frazami o edinstvu. Edinstva danes ni... V svojem stanovanju hoče biti vsak svoj gospodar in ni treba, da bi mu sosed gledal v njegove ločice!« Petdeset let in več je »Obzorje« propovedoval narodno edinstvo, danes pa kriči, da tega edinstva, za katero je pol stoletja lomil kopje, ni. Ali se je »Obzorje« desetletja boril za fantazije in iluzije, kot don Quijot, ali pa danes vara samega sebe in vse hrvaške javnost, ko kriči, da ne eksistira narodno edinstvo.

— **Inozemska učenika v Sarajevu.** Pred par dnevi sta dospela v Sarajevu angleški arheolog O.G.S. Crawford in dunajski vseučiliški profesor Oswald Menchiu, ki sta kot znanstvenika prepotovala Egipt, Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Obiskala sta sarajevske muzeje ter se izrazila o njih zelo pohvalno.

— **Predavanje o idealizmu in materijalizmu.** Četrto javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega

urednika »Napreda«, idealizem in materijalizem. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 21. aprila 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Sedeži v I. vrsti po 5 dinarjev v II.—VI. vrsti po 2 dinarja, v VII.—XI. vrsti po 1 dinar. Stojšče 50 par.

— **Neverjetna nevednost.** V Dubravici v Dalmaciji je ogrizel steklenes 52 letnega kmeta Marka Brajkovića, ki je obolel na stekleni. Nihče ni poklical zdravnika, pač pa so šli vaščani k župniku in ga prosili, naj izžene iz bolnika — hudiča, ki ga je obsedel. Seveda je moral bolnik umreti v groznih bolečinah, ker župnik ni mogel izgnati iz njega hudiča.

— **Umrl je v Trstu umirovljeni višji poštni oficijal g. Viktor Cegnar,** sin slovenskega pesnika in pisatelja Frana Cegnara. »Edinost« pravi, da je bil on edini iz Cegnarjeve rodbine, ki je še zahajal tudi v slovenske kroge. Dostavljamo, da je eden njegovih sinov višji sodni svetnik, pa odločen Italijan.

— **Smrtna kosa.** V Ljubljani, na Gospodarski cesti št. 4, je umrl trgovec g. Ivo Premrl, star 30 let. Blag mu spomin.

— **V seli občinskega sveta v Podgori** pri Gorici so sklenili protest proti vmešavanju nepoklicanih oseb in čimprej v strogo šolske zadeve in proti inervanju nesposobnih učnih moči za tamkajšnje slovensko ljudsko šolo. Sklenili so tudi naprositi šolski svet, da popravi napise na šoli v Pevm, da bo odgovarjal slovenskemu pravoslavlju. Italijani se trudijo, da bi podvzročili občino, ki je tik Gorice, kar najhitreje poitalijanizirajo. Slovenski odpor bo to nakano preprečil.

— **Dežlega in materinskega doma** naj se spominjajo Slovenci pri vsaki priliki! da ga postavimo čim preje in čim večje. To hodi naloga vsake slovenskega narod! Vsek tudi najmanjši dar je dobrodošel. Kamen do kamna palača!

— **Srečolovi, tomboli in razne loterijske igre.** Ministrstvo poljoprivrede in vode v Beogradu je z razpisom z dne 4. aprila 1922, št. 8337 oddalo, da izdaja v smislu člena 13. zakona z dne 28. novembra 1921., Uradni list št. 13/26 z dne 11. februarja 1922. edino omenjeno ministrstvo dovoljenja za prirejanje srečolovov, tombol in raznih loterijskih iger. Prejšnje za dovoljenje takih iger je torej nasloviti in odnositi ministrstvu za poljoprivredno in vode v Beogradu.

— **Popravek.** Tiskarski škrat je napravil v mojem včeraj priobčenem dopisu o »Kolu Jugosl. sester« strankarsko intrigantko. Dotični stavek bi se moral pravilno glagati: »To meni pristajajo SLS lahko verjamejo, ker nisem nikakoli zagrizena strankarica.« — Mar. Bartolova.

— **Preiskava radi eksplozije v kamniški smodnišnici.** Minister vojne in mornarice general Vašič je na včerajšnji seji ministrskega sveta podal poročilo o eksploziji v kamniški smodnišnici, kjer je dne 18. tm. zvečer eksplodiralo 1200 kg smodnika in dinamona. Po ministrovem poročilu znaša celokupna škoda 200.000 dinarjev. Na predlog vojnega ministra je ministrski svet določil posebno preiskovalno komisijo, ki bo sestavljena iz delegatov vojnega in notranjega ministrstva ter ima nalogo preiskati vzroke eksplozije.

— **Izpolnitev ljubljanskega tramvaja.** V članku »Obnova Ljubljane« v št. 51 »SLS« se predlaga razširjenje ljublj. tramvaja in sicer od Gosposvet. sko cesto v Zg. Šiško — in druga črta po Bleiweisovi in Tržaški cesti do Vič. Obe progi bi bili res potrebni. Razen tega se predlaga prememba proge od južnega kolodvora, in sicer po Miklošičevi cesti na Marijin trg in od tod po mestu na Zaloško cesto; druga po Dunajski cesti preko Selenburgove in Vegove na Emonsko cesto in Stari trg na dolenski kolodvor. Odpadeta naj črti skozi Prešernovo ulico, Stari in Mestni trg. — Tu pa imam opravičene pomisleke in ugovore. Obema programoma pripisujemo potrebnost in važnost ter sem proti opustitvi proge čez Stari trg do rotovža. Saj tramvaj nima same namena vezati kolodvor z mestom, temveč omogočiti tudi promet iz enega dela mesta v drugi. Ako pa bi se opustila proga čez Mestni in Stari trg, — kako naj bi dospel kdo iz bližnje dolenskega kolodvora na Poljane? Ali bi moral pol pota peš hoditi ali pa se voziti z velikanskim ovinkom po novi črti do južnega kolodvora in od tam zopet po novi progi čez Miklošičevo cesto. — Edino, kar bi bilo primerno je, da se opusti proga po Prešernovi ulici. A razun omenjenih prog so še druge, istotako važne. Vodmat in Moste sta zelo obiljena in gotovo je pravično, da se podaljša sedanja proga vsaj do Sela. Istotako proga od Škofjeve ulice po Vojaški ulici in dalje na p o k o p a l i š č e. Kratka zveza po Rimski cesti naj bi vezala novi progi ter tvorila zvezo od Tržaške ceste k Sv. Jakobu. Uvedlo se naj bi na možnosti direktne zveze, tako da bi n. pr. od Viča vozil en tramvaj do Gosposvetske ceste, drugi (menjač) se s prvim po Rimski cesti do dolenskega kolodvora, tretji (menjač) se s prejšnjima od Staroga trga in od tod čez Poljane do Sela — in obratno, kjer

pa bi ne bilo tega možno izvesti, bi se smelo prestopiti na križiščih.

— **Nesreča.** Med Celjem in Levcem se bi bila lahko zgodila pretekli teden velika nesreča. Osební avto, ki vozi med Celjem in Ljubljano, je pasiral železniški tir ravno v trenutku, ko je pripeljal tudi savinjski vlak. K sreči je dosegel samo en del voza, tako, da je avto odletel le z večjo poškodbo brez človeških žrtv. Ni prva nesreča na tem mestu.

— **Na ulici obesila.** V sredo popoldne se je v Mariboru na vogalu Strossmayerjeve in Slovenske ulice nudi nenavaden prizor. Neka ženska, kateri so odvzeli otroka ter ga izročili v državno deško stanico, se je od žalosti ali jeze poskusila obesiti z robcem na plot. Rešil jo je slučajno mimoidoči neki uradnik okrognega sodišča.

— **Težka železniška nesreča.** Rudniški dninar Alojzij Lenart v Zagorju ob Savi se je peljal za praznike domov na Moravsko goru obiskat roditelje. Ko se je včeraj vračal nazaj, je hotel v Zagorju izstopiti, tuda vrata vagona se niso dala odpreti. Med tem pa se je vlak pomikal že dalje in Lenart je poskusil vrata še enkrat odpreti. Vrata so se nenadoma odprla in Lenart je, zgubivši ravnotežje, padel pod vlak, ki mu je odtrgal levo roko. Tudi je dobil več težkih poškodb po glavi in životu. Prepeljan je bil v bolnico.

— **Sreča v nesreči.** Iz Maribora nam poročajo: V Dravski vojašnici v Mariboru stanuje profos narednik Derganc. Družina biva nad vojaškim zaporom v mali sobici. Peteroglav družina (trije mali otroci, mož in žena) so bili v noči od torka na sredo v najboljsem spanju. Kar začuti mož instinktivno nekakšno pokanje strona. Probudi se iz spanja ter vstane. In to je bila njegova sreča. V tistem trenutku se namreč porušil strop na polovico sohe in 4 težki tramovi padajo ravno na ono mesto postelje, kjer je mož ležal. Da bi bil sekundo zamudil, bi ga bilo tramovje zmečalo. S tramovjem vred se je zrušil tudi materijal, ki je po večini zasul družino. Mož je imel toliko duševne prisotnosti, da je poklical rešilno postajo, ki je takoj prihitela na lice mesta. Na normalno začudenje so našli razen enega otroka vse žive in nepoškodovane. Le za enega otroka so mislili, da se je pod težo naspine zadušil. Pa hitra pomoč je dognala, da se je otrok le onesvestil od strahu. Torej se je rešila vsa družina in to celo brez posebnih poškodb. Vaš dopisnik si je v četrtki ogledal to sobo v razvalinah. Ker čakalo komisijeskega oglada, so vse tako pustili kakor se je zgodilo. Težki tramovi se drže na enem koncu še stropa, z drugim koncem so vrtil ob posteli na kralj, kjer je ležal narednik Derganc. Po postelji ravno pri vzglavju leži debela plast naspine. Ob tej priliki si je ogledal tudi ostale prostore. Pred vsem strašna zanemarjenost, vse že v razpadu; stanje poslopja je tako, da preti tudi drugim prostorom slična usoda. Posebno pri najmanjšem potresnem sunku, imamo tu pričakovati katastrofo. Iz poslopja zadaj na ulico se cedi smrdljiva nesnaga, ker manjka kanalizacija. Še pod vladnim komisarjem dr. Pfeiferjem l. 1919. je posebna komisija ugotovila, da je vojašnica absolutno neuporabna za bivanje vojaštva in da se jo niti ne izplača z dragimi stroški adaptirati. Vojna uprava je vse predloge odklonila ter ukazala, da se tu nastani komanda mesta in drugi vojaški oddelki. Sprito tega dogodka je upanje, da bo imela civilna oblast iz javno varnostnih ozirov toliko vpliva, da se ta sramota za Maribor takoj odstrani.

— **Nesreče in neugode.** Stanko Tratnik, mizarjev sin v Idriji, je hotel spraviti v tek bencinov motor v očetovi delavnici. Navljalo pa je s tako silo udarilo nazaj, da mu je zdrobilo desno roko. — Posestnik Ivan Potočar iz Ravnice pri Novem mestu je z dinamitom razstreljeval skalovje. Ker se patrona ni hotela takoj razpočiti, je šel gledat. V tem trenutku pa je nastal pok in drobci so odleteli Potočarju v oko in roko. Moral se je podati v bolnico. — Joško Simončič, 12letni deček, je pogoltnil med igranjem velik železen kolesček, ki mu je obtičal v čreveh.

— **Če dekleta balinajo...** V svečarni Rihter & Dolničar na Karlovske cesti imajo dekleta navado, da med prostim časom balinajo. Razlika je samo ta, da rabijo mesto krogel kamene. Ko so včeraj zopet »balinale«, je Mariji Grošelj ušel kamen iz rok ter zadal Marijo Zupanc na usta in ji izbil dva zoba.

— **Kultura.** REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI. Drama. 21. aprila. Petek: Anatol. Red A. 22. aprila. Sobota: Namisljeni bolnik. Red C. Nedelja, 23. aprila: »Martha Stuart«. Izven. Ponedeljek, 24. aprila: »Namisljeni bolnik«. Red E. Torek, 25. aprila: Zaprt. Opera. 21. aprila. Petek: Madame Butterfly. Red E. 22. aprila. Sobota: ob pol 8. uri zvečer Luiza. Red A. Nedelja, 23. aprila: »Hoffmannove pripovedke«. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. Izven. Ponedeljek, 24. aprila: Zaprt. Torek, 25. aprila: »Hoffmannove pripovedke«. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. D.

— **Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani.** Florilanska ulica 27. I. V soboto, 22. in ponedeljek, 24. aprila ob 8. zvečer Tuščeva pretečeliva drama »Trhli doma«. Prednoročja vstopnic v šentjakovski knjižnici od 5. do 7. zvečer v petek, soboto in ponedeljek.

Najnovejša poročila.

INTERVENCIJA AMERIKE ZA REŠITEV JADRANSKEGA VPRA-SANJA.

— **Genova, 20. aprila. (Izv.)** V diplomatskih krogih zadnje dneve govore o možnosti, da prične Amerika s posebno intervencijo v italijanske - jugoslovenskih razgovorih za definitivno rešitev jadranskega problema.

DIFERENCE RADI RUSKO-NEMŠKE POGODBE ODSTRANJENE.

Odgovor Nemčije na zavezniško noto.

— **Dunaj, 21. aprila. (Izv.)** Diference radi rusko-nemške pogodbe na genovski konferenci se smatrajo za današnjih poročilih iz Genove za odstranjene. Spor med Nemčijo in zavezniki je poravnal.

— **Genova, 20. aprila. (Izv.)** Državni kancelar dr. Wirth izročil danes odgovor nemške delegacije na zavezniško noto radi rusko-nemške pogodbe. Včeraj ves dan so trajali med Nemci, Italijani in ostalimi delegacijami mirni razgovori, ki so dovedli do poravnave diferenc. Odgovor Nemčije je povsem formalnega značaja. Vsebinska odgovora je bila že včeraj znana. Odgovor je pisan v mirnem in zmernem tonu. Obstoji iz dveh delov: V prvem delu nemščakija

polarnuje okolnosti, ki so bile merodajna za sklenitev pogodbe s sovjetsko Rusijo. Daje Nemčija v drugem delu z rahlo obzirnostjo navaja protest proti obitkom, da je postopala tajno in neolajno. Nemčija dalje v odgovoru odkrito izjavlja, da nima nikakega interesa se udeleževati še nadalje razprav v politični komisiji in podkomisiji toliko časa, dokler razprave zadevajo edino ruski problem. V tem problemu, ki ga imajo obravnavati zavezniki z rusko delegacijo izraža nemška delegacija svoj popoln desinterese. Ta desinterese izhaja tudi iz vsebine rusko-nemške pogodbe.

ARETACIJA FRANKOVA KOŠUČICA.

— **Beograd, 21. aprila. (Izv.)** Semkaj je prispelo poročilo, da je aretirani Frankovec dr. Košutić. Povod aretaciji je bile dal sledeči slučaj. V Sisku in okolici sta dva Radićeva agitatorja nabirala prispevke v namen, da more posebna denutacija hrvatskega bloka odgovoriti v Genovi. Pri obeh agitatorjih so našli dokumente, ki zelo kompromitirajo dr. Košutića. Poročilo na uradnem mestu še ni potrjeno.

AMERIŠKI FINANČNI V POGAJANJH Z RUSI.

— **Genova, 21. aprila. (Izv.)** Ameriška finančna skupina, ki je prispela semkaj z zastopnikom družbe Standard Oil Company, je stopila v pogajanja z rusko delegacijo.

DELAJSKO DEMONSTRACIJA NA DUNAJU.

— **Dunaj, 21. aprila. (Izv.)** Sledeč paroli konferenci treh internacional v Bernu je priredilo socialnodemokratsko in komunistično delavstvo včeraj veliko demonstracijo v Ringstrasse. Trgovine so se zaprle že ob 4. pop. Obhod je bil ogromen. Demonstrantje so nosili zastave in napise, obsegajoče znane delavske zahteve, predvsem enotno proletarsko fronto. Komunisti so imeli napise: »Hoch Sowjetrussland!« Obhod je trajal skoro tri ure. Potekel je mirno.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 21. aprila. (Izv.)** Zaključek. Devize: Curih —, 13. (14.25, 14.50), Pariz —, 6.25. (6.75, 6.90), London 235.—, 300.—, (320.—, 326.—), Berlin 24.—, 25.—, (25.—, 25.50), Dunaj 0.86, 0.90, (0.925, 0.98), Praga 132.—, 145.—, (145.—, 150.—), Trst 3.55, 3.70, (3.97, 4.—), Newyork 65.—, 66.— (72.50, 74.—), Budimpešta 9.—, 9.25 (9.50, 9.50)

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo v Šiški.** K pogrebu narodnega mučenika Kromarja se zbiramo v krajih v soboto dne 22. t. m. točno ob 3. uri pop. pred društveno telovadnico. Zdravo!

— **Sokol v Konjicah.** Gospod ravmatelj Kržižič v Mariboru je naklonil Sokolu v Konjicah kot prispevek za zgradbo sokolskega doma 10.000 kron. Blagomu dobrotniku prisrčna hvala z željo, da bi našel kaj posnemačev. Sokolski dom v Konjicah je nuja narodna potreba. Rodoljubi, posnemačte brata-mecena! Darove sprejme »Odssek za zgradbo sokolskega doma v Konjicah«.

Glasbeni vestnik.

— **Pevci ljubljanskih pevskih zborov!** Udeležite se pogreba narodnega mučenika Kromarja v soboto, 22. aprila popoldne. Zbirališče ob 4. uri pred vojaškim streliščem na Dolenski cesti. Pojo se nagrobni »Vigredi« in »Blagor mu«. Note naj vsako društvo za svoje pevce prinese seboj.

Izpred sodišča.

— **Monstrancar Vavpotič obsojen.** Karol Vavpotič, ki je v stolnici v Mariboru oropal monstranco ter izvršil tudi še druge tatvine, je bil v sredo pred kazenskim senatom obsojen na 8 mesecev težke ječe. Vavpotič je svoje lopovščine skesano priznal, izgovarjal se je le na bedo. Njegov pomagač Ivan Jamer je bil pri zagovoru bolj trdovraten in obsojen na 3 mesece ječe.

— **Radi navijanja cen sta bila pri mariborskem okrognem sodišču obsojena: Ernest Bubeč, tapetnik, ker je prodal roletno trakovo po 10 K, dočim so njega stali po 5 K. Bubeč se je zagovarjal, da je hotel stranki le ustreči, ker jih ni dobili drugje, da ni vedel za ceno, ker je po svojem vajencu poslal v trgovino Stadler in ker se taki trakovi splošno računajo po 10 K. Bil je pripravljen vzeti trakovo nazaj, ko se je pozneje stranki zdelo predrago, sicer pa roletni trakovi nikakor ne spadajo pod blago neobhodno za življenske potrebe. Obsojen: 48 ur zapora; 250 dinarjev. — Vinčarka Marija Kovarčič je nakunovala lajca po 8 K, prodajala jih na Pragerskem po 8.50 K. Prva razsodba se je omilila na 24 ur zapora ter 10 dinarjev.**

Valute: dolar —, 65.— (—, 72.50), lira 3.4750, 3.5250 (—, 3.93), napoleon —, 200.—

— **Curih, 21. aprila. (Izv.)** Predbor. za: Zagreb 1.695, Berlin 1.75, Milana 27.662, Praga 10.175, Dunaj 0.0672, Budimpešta 0.65, London 22.70, Pariz 47.662, Newyork 5.144.

— **Curih, 20. aprila. (Direktno. Oddano ob 17.30.)** Zagreb 1.699, Berlin 1.839, Milana 27.969, Praga 10.249, London 22.739, Pariz 47.949, Newyork 5.1399.

— **Curih, 20. aprila. (Preko Dunaja.)** Zagreb 1.76, Dunaj 0.0675, Budimpešta 0.65, Berlin 1.851, Praga 10.20, Milana 27.926, Pariz 47.921, London 22.731, Newyork 5.14.

— **Trst, 20. aprila. (Oddano ob 16.30.)** Beograd 24.60, Zagreb 6.15, Berlin 6.45, Praga 37.—, London 81.40, Curih 360.—, Pariz 171.25, Newyork 18.35.

— **Praga, 20. aprila. (Oddano ob 20.20.)** Beograd 67.—, Zagreb 16.75, Berlin 17.70, Milana 273.50, London 222.75, Curih 980.—, Pariz 46.800, Newyork 50.50.

— **Milana, Beograd 24.80, Berlin 6.50, Praga 37.—, Pariz 171.50, London 81.80, Newyork 18.30, Curih 360.**

— **Dunaj, 20. aprila. Zagreb 2597.—, 2603.—, Beograd 10348.—, 10372.—, Praga 15240.—, 15260.—, Curih 149125, 149375.—, Valuta: dinarji 10358.—, 10382.—**

— **Berlin, 20. aprila: Praga 5.61, London 1242.50, Curih 5440.—**

— **Budimpešta, dne 20. aprila: Zagreb 256.75, Dunaj 10.25, Pariz 1575.—, Curih 15275.—**

— **Dunaj, 20. aprila. Tečaj Dunajske efekt borze, Julijad 31800.—, Credit 7350.—, Sev. železnice 315000.—, Drž. železn. 71420.—, Alpinke 68000.—, Kr. Ind. dr. 57700.—, Škoda 62400.—, Trboveljska 29500.—**

Darila.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela meseca marca 1922. I. te-la prispevke:

I. Podružnice: St. Rupert 50 Din; Ljutomer m. 763.50 Din; Semič 55.20 Din; Borovnica 200 Din; Novo mesto 2. 1000 Din; Maribor 2. 25 Din; Ribnica na Pohorju 95.70 Din; Laški trg in okolica 213 Din; Trebnje 1000 Din; Rajhenburg 1206.50 Din; Središče 100 Din; Krško m. 100 Din; Ljubljana: Šentjakobsko-trnovska m. 464.50 Din; Šentpetrška 2. 3 Din; I. m. ženska 30 Din; skupaj 5306.40 Din.

II. Nabiralniki: Gostilna pri Kuntu, Selo 25 Din; ž. podružnica Maribor I. s. Narodni dom 28.50, grajska klet 15 Din, podružnica Jugoslavija 16 Din; skupaj 69.50 Din; podružnica Ribnica na Pohorju 9.42 Din; V. Vončina, Ljubljana: gostilna Jebračin 34.25; trgovina Mencinger 2.82 Din; kavarna Stritar 9.85 Din; gostilna Mikuš 11.— Din; gostilna Batelj 10.50 Din; hotel »Južni kolodvor« 4 Din; gostilna Lozar 2.30 Din; kavarna Zalaznik 0.72 Din; kavarna Prešeren 8.75 Din; trafika Pleško 0.25 Din; trgovina Podkrajske 5.10 Din; trgovina Dobrič 7.75 Din; trafika Dolenc —, 10 Din; trgovina Schwentner 9.75 Din; gostilna Mrak 68.70 Din; gostilna Turk —, 25 Din; gostilna pri Janecu 3.15 Din; gostilna pri Krofu 2.79 Din; trgovina Ravtar 6 Din; gostilna pri Sodčku 2.60 Din; gostilna pri Ribcu 3.45 Din; gostilna Bergant 3.55 Din; gostilna Rupar 12.08 Din; kavarna Evropa —, 90 Din, skupaj 210.60 Din; skupno 314.69 Dinara.

III. Obrambni sklad: Ante Grom, Ljubljana 50 Din; kamen tehniškega plesa 80 Din, skupaj 100 Din.

IV. Razni prispevki: Neimenovan, Ljubljana 5.75 Din; Val. Zablanc, Sv. Trojica 1 Din; Frančišek Turk, Rio de Janeiro (Brazilija) 75 Din; R. Devetac, Maribor 10 Din; zbirka iz Tržica (pri Plešničarju) 55.75 Din; Stanko Benedik, Ljubljana 10 Din; »Slovenski Narod«, Ljubljana 357.50 Din; F. Z. Ljubljana, namesto cveila na grob Franje Zagarjeve 15 Din; Ana Podkrajskova namesto šeststke ge. Mat. Gromovi, 10 Din; Fr. Pernat, Maribor namesto cveka na grob Fedorju Rosini 25 Din; skupaj 565 Din.

Zbirajte znamke

Jugoslovensko Matice!

Strašna slika.

Tržno nadzorstvo nam pošilja ta-le dopis:

Dne 20. aprila se je vršila od strani mestnega magistrata uradna komisija v trgovini in gostilniških prostorih Ane Brendič v Sv. Florijana ulici št. 24. Komisija je dognala stvari, ki bi jih človek ne mogel pričakovati v Ljubljani.

Komisija si je ogledala vse obratne prostore gostilne in trgovine in pri tem ugotovila sledeče:

V gostilniškem lokalu samem se občuti silen smrad po plesnivi stvari, ki se najbrže prostori niso nikdar zračili; vke pripravke kot kozarci in jedilno orodje je umazano in neočisto. Slična slika se sudi tudi v kuhinji. Oba prostora sta jako tesna in temna in brez vsake ventilacije; za izvajanje gostilniškega obrata popolnoma neprimerna in zdravju škodljiva. Posoda, ki se nahajajo v obeh lokalih, so polne prisušnih ostankov jedil in vseh več tednov nazaj. V kuhinji in v gostilni je nekega kozarcev in skled, ki služijo vsem gostom in domačemu osebju. V trgovini vlada naravnost kaotičen nered. V posameznih predalih se nahajalo gnilo, v gnoino plastjo pokrite klobase, poleg tega stare plesnive potice, fige, moka, polna podganjih odpadkov. V drugih predalih zopet obrezane kosti, suho plesnivo prašičje meso, odpadki piščancev. Vsa ta jedila so pokrita s podganjimi odpadki. Našlo se je dva mala kozarca za žganje in več načetih steklenic ruma in branjencev. Vrtil se je v trgovini žganječot na drobno. V predalih za moko se nahajala skrajno umazano perilo hišne gospodinjice, cunjice, obleke, čevlji itd. Istotako se nahajalo različne cunjice in perilo po različnih predalih med živili. Steklenice vse kažejo znake, da niso bile sploh nikdar pomite, odkar so bile nove. Lokal sam na sebi ni bil nikdar riban in smrad in je po vseh kotih na kupe odpadkov od podgan.

Vtis trgovine in blaga, ki se nahaja v njej, je naravnost nepopisljiv. Ani Brendič se pa vsa ta svinjarina ne zdi nič nepravilnega in osmrkane klobase označuje kot zelo dobre. Po njeni izjavi jih prodaja v gostilni in trgovini. Kupuje jih pa sama ne ve pri katerih ljudeh. (Pripomba: klobase in meso, ki ga donajajo z dežele različni sumljivi elementi, ki izdelujejo to blago iz govinde živine in to blago po znižani ceni prodajajo.) Natakarcia v gostilni se nahajala šele pet dni v službi in izpovedi, da ji gospodinja ne da gorke vode, da bi pomila posodo. Poleg kuhinje se nahajala spalna soba natakarcia. Ta soba je v sredi predeljena z deskami, polnimi sprani, tako da je razdeljena soba v dva dela. V prvem se nahajala samo nekak zaboj kot postelja. Blazina in odeja so skrajno umazane, raztrgane, tako da se sploh ne vidi nikake prvotne barve

več, temveč samo umazana barva blata. V drugem delu te sobe stanujejo dva moka; v tem lokalu vlada ista svinjarina. Na nasprotni strani se nahajala soba, kjer stanujejo štirje delavci: en mestni delavec, dva od firme Tönnies in eden od Stavbene družbe. Delavci plačujejo za sobo 400 K na mesec. Soba izgleda sledeče: okna so zabita tako, da se še leta niso odprla, stena in strop je popolnoma črn, v sobi se nahajalo štirje zaboji kot postelje. V teh zabojih se nahajajo kot blazine in odeje strašno umazane, blatne, raztrgane cunjice. Soba npravi vtis najgusnejšega brloga, kjer bi si človek ne mogel predstavljati, da stanujejo ljudje v takem brlogu. V prvem nadstropju se nahajajo sobe kot prenočišča. Te sobe izgledajo strašno. Po izpovedi natakarcia in ostalih strank, ki stanujejo v tej hiši ter policije, uporabljala hišna gospodinja te sobe kot bordel. Perilo po posteljah se brez dvoma več let ni premenjalo. Najstrašnejše pa izgleda soba, kjer stanuje hišna gospodinja sama. Po sobi so razmetane raztrgane cunjice, umazano perilo gospodinjice, kosi obleke, čevlji, potrti stoli, skatle, steklenice, nočne posode itd. Nered je nepopisljiv; smrad po človeških odpadkih

noznosen. V oči hiši se nahajala samo eno stranice. To stranice uporabljajo vse stranke v hiši ter vsi sumljivi gostje te gostilne. Stranice je skrajno umazano. Po izjavah strank, ki stanujejo v hiši, zahteva Ana Brendič, kot lastnica hiše, da morajo stranke v hiši pri njej kupovati. Po izjavah policije se vrše v gostilniških prostorih pogosto pretepi. Ana Brendič je skrajno umazana in se vidi na njeni glavi, da redko v letu uporablja vodo. Po izjavah strank v hiši živi od talnega bordela, ki ga vzdržuje v svojih prostorih. Gostom in drugim strankam prodaja tako blago, kot se je našlo v njenih trgovini.

Predlaga se takojšnje uradno zatvorjenje trgovine in gostilne ter uvedbo postopanja za odvzete gostilniške koncesije in koncesije za trgovino z mešanim blagom, istotako odvzete koncesije za prenočišča ter odvzete nepotrebnih sob, ker je lastnica teh obrtov, Ana Brendič, absolutno nesposobna, da vodi gostilniško in trgovinsko obrt ter je poleg tega osumljena, da se bavi z drugim temnimi posli. Vseled prodaje skrajno pokvarjenih živil naj se ovadi na državno pravdnitvo.

Družtvene vesti.

— **Sentjakobane, zlasti svoje člane in članice** vabi gospodarsko napredno društvo za sentjakobski okraj, da se v čim največjem številu udeležijo pogravnega večera na čast predsedniku demokratske stranke Lj. Davidoviču v soboto, 22. aprila ob 8. zvečer v Kazinski dvorani. Vstop prost.

— **Predavanje v »Soči«**, Društvo »Soča« opozarja svoje člane in prijatelje društva, da predava v soboto dne 22. t. m. točno ob osmih zvečer v salonu hotela »Lloyd« gospod Franc Merljak o vsehkih z dobrodošlo fronte. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Saves apotekerskih saradnja u kr. SHS.** Sekcija Slovenija, sporoča svojima članom, da je bil na izrednem kongresu v Zagrebu izvoljen predsednikom bivši podpredsednik Mr. ph. Miloš Karakašević iz Beograda. Odposlali smo dva memoranduma, in sicer enega lekarniškemu gremiju, drugega pa ministru narodnega zdravja v Beograd. Njihovo vsebino boste čitali v prihodnji številki »Farm. Viesnika«. Obenem vam prinašamo pozdrave vseh navzočih kolegin in kolegov iz drugih pokrajin. Za odbor: Mr. Rožman.

— **Društvo celjskih javnih nameščencev** je poslalo na finančno ministrstvo v Beogradu resolucijo, v kateri poziva ministrstvo, da vsled napache in interpretacije člena 51 o draginskih dokladah takoj razveljavi naredbo o maksimiranju draginskih dokladov nižjim uslužbencem in da se dne 1. maja t. l.

izvrši isplatio drugega obroka razlike med novimi in prejšnjimi draginskimi dokladi brez vsakega pridržka.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov v Celju.** V torek, dne 18. t. m. se je vrtil v celjskem Narodnem domu sešatek dolejšje neorganiziranih stanovanjskih najemnikov v Celju z namenom, da si ustanove poleg že obstoječega socijaldemokratskega društva lastno organizacijo, ako bi bil a tem sporazum umogoč. Sešatek so se udeležili tudi organizirani stanovanjski najemniki. Debatata je bila vnestranska in je popolnoma razčistila razmerje med organiziranimi in neorganiziranimi najemniki. Sklenilo se je, razširiti delokrog že obstoječega društva, ga postaviti popolnoma izven vsakih političnih vplivov in pritegniti k sodelovanju vse stanovanjske najemnike v Celju in v okolici. Na ta način bo društvo služilo svojemu pravega namenu, da štiti najemnika pred vsako večjo škodo. V kratkem se skliče še izredni občni zbor, ki bo izvolil novi odbor in določil nova delegata v stanovanjski urad.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo** in Celju ima svoj izredni občni zbor v soboto, dne 13. maja t. l. ob 20. v gostilniških prostorih celjskega Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. volitev odbora, 2. volitev treh preglednikov računov, 3. volitev zastopnikov v stanovanjsko komisijo, 4. določitev članarine, 5. sprememba pravil in 6. slučajnosti.

— **Celjska invalidska organizacija** priredi to nedeljo, dne 23. t. m. protestno zborovanje proti nameravanemu ukinitju invalidskih domov in zaradi zavlačevanja izplačil invalidskih podpor.

Dopisi.

— **Nemcem raste greben.** Iz Maribora nam pišejo: Mariborski Nemci so postali samo prve dni prevrata, ko so občutili našo premoč, nekam plašljivi. Mislili so si, da naredimo z njimi, kar so oni mislili z nami napraviti — nas potisniti preko Drave, precej daleč preko Drave; ker je prišlo drugače, so se ball, da jih ni poženemo preko Mure. To razpoloženje je trajalo samo tako dolgo, dokler je trajalo naše prvo navdušenje in vzajemnost. Ko pa so uvideli, da smo po prvem navdušenju se pričeli med seboj prepirati, pa tudi pretepati, in da smo si tudi v svobodi ohranili hlapčevsko dušo, jih je minila plašljivost, začeli so javno kazati svojo pravico naravo: naših bivših gospodarjev. Da ne gremo po druge vzglede: Krasna Velika noč je privabila na Pohorje mnogo zletnikov, posebno v Mariborsko kočjo. Dolejšje so Nemci to kočo vsled ogorčenja, da smo je dohiti ml v roke, bojkotirali. To pot pa so prišli v velikem številu. Ze iz praktičnega stališča bi mi ne imeli nič proti temu obisku. Ob takih prilikah se nudi možnost, da se dva neprijatelja pobližje seznanita in sprizajnta. Na naši strani gotovo ne manjka takega razpoloženja. Toda Nemci, čim so se čutili v večjem številu, so se kazali kot bi bili zopet oni gospodarji kože, v prenočišču pa razgrajali do pome ure zjutraj. Treba bo mirno, a odločno pokazati, da smo gospodarji mi na svoji grudi.

— **Iz Celovca** nam poročajo: Lanskega leta sta napadla dva nemčurja in sicer Zerkavov in Milnarjev iz Podlesa ob Ribiču pri Valherju znanega naselja Rudolfa Perka pd. Pisnika iz Ekokie in ga tako natepla, da je od tistega časa začel bolehati. Pred 6 tedni je umrl. Takšna usoda je koroških Slovencev.

— **Rajhenburg-Limberca.** Pišejo nam: Zunkovčev predlog, naj bi Rajhenburg imenovali »Podgorico«, je odveč, ker ima že lepo slovensko ime »Limberca«, podobno, kakor nazivajo Čehi svoj Reichenberg »Liberec«. (Tudi nemški Reichenberg je napachen, ker izgovarjalo ljudje jasno Reichenberg). Škoda, da se tukajšnje ljudstvo lenemu imenu »Limberca« noče več privaditi, ker vidi v njem — brez vsake potrebe in le v spominu na nekdanje nemško čase — žaljivko. Zato se svoj čas po prevratu predlagali prekritev v »Brestovec« (po potoku Brestanci) ali v »Savski gradu« (po gradu). Z majhnim pritiskom vlade pa bi se le pomoglo pristnemu imenu »Limberca« do nekdanje veljave in ugleda. Na vsak način se mora iz tega čisto slovenskega kraja odpraviti nemški naziv.

Razne stvari.

— **Blazniki solidarni s postrežniškim osebjem.** V deželni blaznici v Nottinghamu na Angleskem je stopilo v štralk postrežniško osebje. Blazniki so solidarni s svojimi postrežniki in so se v svojo obrambo zavarikadirali v nekaterih lokalih v zavodu. Osebie izvršuje svojo potrežniško službo, ali odklanja vse ukaze s strani upravnih uradnikov. Uradniki in zdravniki si morajo sami pospravljati svoja stanovanja v zavodu.

— **Zanimiv ljubzenski roman.** Pariški listi poročajo o sledeči ljubzenski zgodbi: Pred nekakimi tridesetimi leti je ušla opolnoči v plesni obleki deklica iz višje pariske družbe in nihče ni mogel več izvedeti ničesar o njeni usodi. Deklica je pobegnila k svojemu izvoljenemu, ki jo je poročil. Te dni pa je umrla nlena mati Saloma Rothschild in ob tej priliki je prestopila »izgubljena hči« privrkat praz domače hiše, odkar je ušla. Deklica se je poročila z nekim kresčanskim baronom ter ni pogrešala bogastva domače hiše, ki je postalo sedaj last francoske republike, ker je pokolnica umrla v preprčanju, da nlene hčere ni več med živimi. Tako je prišla francoska država v posest znamenite Rothschildove palače v Rue Balzac, ki hrani milijonske vrednosti na umetninah, slikah, tapetih itd. in sicer le zato, ker je židinja stopila v zakon s kristjanom!

BOGATAŠI IN REVEŽI MORAJO BITI OBLEČENI.

zato se pa izdelujejo obleke za gospode, kostumi in francoske toalete za dame ter modernizirajo stare obleke in površniki najboljše pri

Kroinemi zavodu in krojačnici S. Potočnik, Ljubljana, Selenburgova ulica. — Izdeluje tudi kroje za brate Sokole. — Postrežba točna in solidna. — Cene zmerne. Vzorci najfinjšega blaga na razpolago.

Glavni urednik:

Rasto Pustostemšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podržaj.

Veščega ključavničarja

obeno mehanika iščemo. Izobrazili bi ga za soferja, da bi ga mogli semtertje zaposliti tudi zunaj, sicer bi bil pa zaposlen v tvornici. Ponudbe s prepisi spričeval pod Bravar II-D-1 na Interklam d. d. Zagreb, Ilca 21.

Zobotehniški praktikant

z dveletno prakso, kateri je moral zavoljo družinskih razmer prakso prekiniti, prosi za sprejeme. Ponudbe pod »Zobotehnik 28.7« na upravo Sl. Nar. 2827

Moško kolo

prodam za K 1100. Ulica na Grad 7 a.

Skladiščnika

vestnega in energičnega, z dobrim poznanjem elektrotehničnega materiala, išče važnejše podjetje v Ljubljani za takoj. V postev pridejo samo resne osebe, ki razpolagajo z dobrimi priporočili. — Ponudbe z navedbo referenc pod »Stalno esto 2841« na upravo Sl. Nar. 2841 m.

2831

Oddam stanovanje

3 sobami in pritliklinami v neposredni bližini živilskega trga v zamenjo za ravno hišo ali večje stanovanje (tudi v novi hiši) v bližini justične palače ali pošte. Selitvene stroške poravnava, ev. plaščam tudi zamenjajo stanovanje za 2 leti. Ponudbe pod »Prikladno« na An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5. 2815

Parcela

na prodaj v Vrhovčevi ulici. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 2830

Meblovano sobo

s posebnim vhodom event. z dobro domačo hrano ali brez, išče mlad soliden obrtnik za takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Samostojen obrtnik/2834« na uprav. Slov. Naroda. 2834

Za gospodinjo

išče mlajšo, simpatično damo, katera zna dobro in samostojno kuhati, 34 let star, samski trgovec v večjem mestu Jugoslavije. Služba je samostojna in prijetna. Na željo stik z družino. Ponudbe s siiko pod »Prijeten dom« na anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 2811

Vaienca

za krznarsko obrt sprejme P. Semko, Ljubljana, Gllice 23/1. 2775

Ivan Magdič krojač

se priporoča za spomladansko sezono Ljubljana, Gledališka ul. 7. 2815

Prodam

vagon lepih suhih bukovih drv. Ponudbe na upravištvu Slov. Naroda pod. »DRVA«/2770.

Kuharica

izurjena, samostojna, se sprejme za takoj. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 2700

Sodi

hrastovi od petroleja, olja in masti, se kupijo. Ponudbe s ceno na: Ljubljana, poštni predal 151. 2800

Fiat TOVORNI AVTO

2 in 3 1/2 tone, generalno popravljene nudi J. Gorec, Ljubljana. Večja množina vreč

Večja množina vreč

rabljenih, od jute in tekstilnih, razne velikosti, takoj napredaj po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 2829

Vsakovrstno lekovito bilje

(lipov cvet, bezgov cvet, kamilica, listje, korenine itd.) kupuje in daje navodila za nabiranje G. HOFFMANN in DR. Maribor, Kopitarjeva ul. 11.

Podružnice: Veliki Bečkerek (Banat), Dresden-A Serestrassa 5. Timisoara (Romanija) i Belmazuvaros (Madžarska)

110 hrastovih kolov

za ograjo je na prodaj. Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 2777

Sokolske potreščine

za člane, članice in naraščaj, kakor tudi suknjo za kroji priporoča trvdka

A. & E. Skabernč Ljubljana Mesni trg 10

Dobro nagrado

dobi tisti, ki mi preskibi stanovanje iz dveh sob in kuhinje eventualno brez kuhinje. Najemninno bi plačal za celo leto naprej. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 2771

Na prodaj

velika lepa omara za knjige, drugo pohištvo in zavesa. Kongresni trg 14. II. nadst. 2789

Mlajša stenotipistka

večja slovenskega in nemškega jezika, se išče za takojšnji nastop. Ponudbe z zahtevno plače ustmeno ali pismeno na stavbeno pisarno Viljem Trac, Gosposvetska cesta 10. 2786

Za dobro ldočo gostilno

v Ljubljani se išče poslovodkinja. Bivša gostilničarka, ki bi znala dobro kuhati, ima prednost. Pismene ponudbe pod »Dobra gostilna 2826« na upravo Slov. Naroda. 2826

Kupim parcelo

v mestu, primerno za sežidavo ene delavnice, event. na kakšnem dvorišču. V ponudbi je navesti: kraj in velikost m², ter cena za en m². Ponudbe pod »Parcela za delavnico/2833« na upravo Slov. Naroda. 2833

1500 kron

speciálno najemnine bi plačal izkšten za stanovanje, obstoječe iz najmanj 2 sob in kuhinje, katero bi zasedal obitelj 4 odraslih članov. Ponudbe pod »Tri leta brez stanovanja 2813« na upr. Slov. Naroda. 2813

Bled na jezeru - Slovenija.

Solčno zdravilišče Rikli.

(Zračne in solčne kopeli, elektroterapija, dietetične kure). — Šefzdravnika: Dr. J. de Gloria in Dr. Zv. Janežič.

Prospekti pri upraviteljstvu.

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.